

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРОТИ-СТРАЙКОВИЙ ПРОЄКТ ПЕРЕД КОНФЕРЕНЦІЄЮ ПАЛАТ

ВАШИНГТОН. — Конференція представників палати репрезентантів і сенату, розглядаючи проти-страйковий проект Конелія й Смита, постановила помістити в ньому наново пропущену постанову, що президент має мати право перебирати й вести війсьні промисли, якщо вони не працюють через страйк. На цій конференції виявилася одна гостра позиція проти деяких драстичних постанов, які вписано в проєкт підчас недавньої дебати в палаті репрезентантів. Передовсім просто весь сенатський комітет конференції стоїть проти додавання до проєкту постанови про тайне голосування щодо страйку й про 30-денний період „охолодження“.

СУД ПРИКАЗУЄ ЗВЕРНУТИ ВКЛАДКИ ДО КОМПАНІЙНОЇ ЮНІ.

ВАШИНГТОН. — Розглядаючи справу компанійно-ї юні, зорганізованої в фабриках підприємства „Верджинія Електрик енд Павер Ко.“, Найвищий Суд Злучених Держав признав слушним рішення Краєвої Ради Робітничих Відносин, приказуюче цьому підприємству звернути членам компанійно-ї юні заплачені ними вкладки. З рішення суду виходить, що підприємства, яким буде доказано, що вони опанували нібито незалежні юні, мають звертати вкладки до тих юні, побрані при допомозі системи відтягання при виплаті.

Рішення видано на основі опінії більшості 6 суддів. Три судді станули на становищі, що приказ звороту вкладок є хіба карою проти підприємства за захоплення робітників до організації юні, опанованої підприємством.

СЕНАТ УХВАЛИВ 24 БІЛІОНИ НА ФЛЬОТУ.

ВАШИНГТОН. — Сенат ухвалив бюджет для воєнної фльоти в сумі 24 біліони 850 мільонів 427 тисяч доларів. Є це найбільший бюджет для американської фльоти в історії краю. Суму має видати на будову кораблів, літаків і зброї.

Ухвала переходить тепер до конференції представників обох палат для вирішення різниць між двома ухвалами.

ЗРІСТ ПРОДУКЦІЇ АМУНІЦІЇ.

ВАШИНГТОН. — Рада Воєнної Продукції каже в своїм звіті, що продукція амуніції в квітні була на 7 процентів вища від продукції амуніції в березні. Загальна вартість амуніції, випродукованої в місяці, вносить близько 5 біліонів доларів. Рівночасно Рада стверджує кращу рівновагу між різними родами продукції амуніції.

ЗА НАЙМАННЯ ЧУЖИНЦІВ НА ВОЄННУ ПРАЦЮ.

ВАШИНГТОН. — Департамент війни, фльоти й морська комісія видали спільну заяву про наймання чужинців до воєнної праці. Каже заява, що в теперішній час треба наймати на воєнну працю „всіх льоальних і кваліфікованих робітників без огляду на їх походження або громадянство“. Спосіб наймання таких робітників упрощується. На будуче не вільно буде наймати негромадян тільки на „тайні“ контракти.

ГЕНЕРАЛ МАРШАЛ ВЕРНУВСЯ З АФРИКИ.

ВАШИНГТОН. — Воєнний Департамент подав пістку, що за кордоном вернувся до краю генерал Джордж Маршал, начальник штабу американської армії.

Генерал був недавно в північній Африці саме тоді, як там був прем'єр Чорчил. Потім був в Англії. Звідти пішли чутки, що він має стати головним командантом надходячої інвазії Європи. Його поворот до Америки означає, мовляв, що ця чутка не оправдана.

НЮЙОРСЬКА СТЕЙТОВА КОМІСІЯ ДОБАЧУЄ ХАРЧОВУ КРИЗУ.

ОЛБАНІ (Нью Йорк). — Стейтова Надзвичайна Харчова Комісія подала стейтовому губернаторови Томасові Е. Дюї рапорт, у котрім каже, що недостача харчів доходить до критичного стану, в якому стає копечною зміна фермерської політики федерального уряду.

Каже теж рапорт, що край стоїть перед переменою з м'ясного харчу на рослинний та що федеральний і стейтові уряди повинні допомогти народові зробити цю перемену без уцербу для його здоров'я.

СПРАВУ ЗАПЛАТИ МАЙНЕРІВ ВІДДАДУТЬ ВОЄННІЙ РАДІ.

ВАШИНГТОН. — Підчас коли страйкуючі майнери верталися до праці згідно з зарядженням президента Рузвелта та заявою майнерської юні, спір між майнерською юнією й власниками копалин за заплату робітникам за час, страчений на ходження від брами на місце праці й назад, станув на мертвій точці й справу прийде віддати для вирішення Воєнній Робітничій Раді.

Президент Вітає Досягн Харчової Конференції

ВАШИНГТОН. — У своїй короткій промові до 400 делегатів, дорадців і знавців 44 державних урядів на Харчову Конференцію Об'єднаних Держав у Гот Спрингз, що зібралася в Білому Домі, президент Рузвелт привітав висліди конференції як надсподівані й епохальні. Він добачує в них демонстрацію, що Об'єднані Держави є об'єднані не тільки для війни, але й для миру. Президент підкинув, що конференція властиво переволала в життя постанову Атлантійського Чартєру. Він говорив, що політичному забезпеченню світа повинно відповідати забезпечення кожній людині в світі прожитку. Для виконання цієї постанови треба краще зорганізувати використання природних багатств усіх країн, без визиску ніякої держави.

НОВИЙ НАЧАЛЬНИК ПЕРЕВОРОТУ В АРГЕНТИНІ

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — Генерал Артуро Росон, котрий по удачній військовій революції в п'ятницю обняв був у суботу президенту Аргентини, зложив цей уряд у понеділок, не потрапивши скласти міністерського кабінету. Його місце заняв генерал Педро Пабло Рамірес, що свого часу служив міністром війни в кабінеті президента Кастіля й теж належав до провідників перевороту. Його записано як тимчасового президента. Він склав міністерський кабінет переважно з військових людей.

ВАШИНГТОН ЩЕ НЕПЕВНИЙ

ВАШИНГТОН. — „Добре поінформовані круги“ ще далі відносять до революції в Аргентині з резервою. Загально признають генерала Раміреса кращим для альянтської справи від генерала Росона, але мотиви революції добувають усетакі в місцевих справах, а не в симпатіях до Альянтів.

З Бразилії доносять, що бразильський уряд бачить ситуацію в Аргентині ще зовсім неусталеною й передбачує ще дальші переміни в уряді.

Гебельс Затрівожений Невитревалістю Німців та Іхньою Воєнною Втомою

ЛОНДОН. — Одержано інструкції, які давав Гебельс, нацистський міністер пропаганди, нацистський прес на те, щоби вона впливала на зміну почувань німецького населення. Мало це бути 23. вересня 1942 року, коли ще велася боротьба за Сталінград. Отже навіть тоді Гебельс закрестював видержливість німців, себто те, чи вони спосібні перенести важкі удари. Отже Гебельс казав редакторам, що німецький нарід не є такий сильний як англійський. Тому йому не можна казати цілої правди, як можна її сказати англійцям. Ті останні, казав Гебельс, зникли до того, що завжди вигравали, а німці завжди програвали. Ось ті прогори, казав Гебельс, зникли важкий слід на німецькому народі й його душі. Німці, казав він далі, не мають ніякої імперіальної традиції. Німцям можна тільки піддавати одну думку — офіційну. Бо, як будуть дві думки, казав Гебельс, то вони заявлять за ту, що є проти уряду. Англія, казав Гебельс, була об'єднана від часів Кромвеля і є ведена своїм інстинктом, що виробився наслідком того, що англійський нарід живе на відокремлених островах. Німці, казав Гебельс, добувають завжди якісь надзвичайні прикмети у ворога. Ось тому, казав він, у них ще навіть і тепер Чорчил є у великій повазі. До Герінга не мають такого довіри, бо він заповів на початку війни, що ворожий літак не перелетить через Німеччину. Тоді, казав Гебельс, це була правда, але німці ще й тепер те постійно повторюють, хоч обставини змінилися, забуваючи, що Чорчил не одно сказав, що це сповнилось. Далі говорив Гебельс ще про те, що війна буде важка і довга.

ПОКАРАНО ДОВГИЙ РЯД ЧЛЕНІВ ФАШИСТСЬКОЇ ПАРТІЇ

РИМ. — Італійське радіо подає, що Карльо Сфорца, новий секретар фашистської партії, почав в партії велику чистку. Викинено з неї багато членів та покарано їх в'язницею і по 14 років. Це за „ладування газоліни“, „забаву з британськими полоненими“, за „переховування більшої кількості збіжжя, оливи, шкіри, чи валюти“ і т. п.

ПОБОЮТЬСЯ ІНВАЗІЇ ЧЕРЕЗ ЕСПАНІЮ

БЕРН. — Нейтральні говорять між собою, що німці надіються, що Альянти нападуть на Еспанію з Гібральтару і так зачнуть інвазію Європи. Кажуть, що це буде легше ніж зачнати інвазію з полудневої Італії чи Дальмації.

ПОЛЬЩА ВІВЕЗЛА І ЗАХОВАЛА СВОЄ ЗОЛОТО

ЛОНДОН. — Польські урядові кола подають, що з Польщі вивезено 80 мільонів доларів у золоті й зложено їх спершу в Парижі, а потім перевезено до Дакару в Африці, а звідтам забрано в тайне місце, так, що все золото є врятоване.

ПІСЛЯ ВЖИВАННЯ. — Два моряки на чердаку американського корабля на Тихому океані складають порожні гарматні кулі. Їх звернеться до арсеналу, де їх наново наповнять.

Аліанти знищили в однім дні 19 Італійських літаків, втративши всього один

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Американські та британські бомбери дали налітати Італійські посілості на Середземному морі та на Полудневу Італію, нищачи до решти летунські майдани, пристани та залізничні комунікаційні вузли. Пантелерію бомбардовано американцями вже п'ятнадцятьма наворотом. В Сицилії бомбардовано старинне місто Месину, а в полудневій Італії міста Сан Джіовані і Раджіо Калаябрія. У всіх тих налетах приходилось зводити повітряну боротьбу, яка тим разом, як подають воєнні комунікати, була досить інтензивна. Аліанти втратили однаке тільки один бомбовик, знищивши разом аж 19 ворожих літаків.

НА СОВЕТСЬКИМ ФРОНТІ БІЛЬША АКТИВНІСТЬ.

ЛОНДОН. — Советські воєнні звідомлення подають, що німці пробували проломити советську лінію сильними ударами, які відбито. Та, кажеться далі, найзавзятіші бої ведуться тепер в повітрі. Советські бомбери сильно бомбардували німецькі позиції в Орельській окрузі. Знову яких 100 німецьких літаків бомбардували Горкий, промисловий центр над Волгою, віддалений на яких 250 миль від Москви. В німецьких звідомленнях кажеться, що це був третій з ряду рейдів на Горкий. Та все те, як і бої на полудні, виглядають тільки на „вступ“ до справжніх воєнних операцій.

НІМЕЦЬКИЙ ЧАСОПИС ПРО ПАРТИЗАНІВ.

МОСКВА. — Німецький генерал Шульц описує в „Берлінер Берен Цайтунг“ труднощі, які треба поборювати, щоб нищити „неправильні банди“, себто партизанів, що завдають німцям великої шкоди своїми нічними нападами.

ГОТОВИ ПЕРЕЙТИ ДО ПОВСТАНЦІВ.

ЛОНДОН. — Відомости з окупованої нацистами Греції подають, що італійські воєнки закуповують цивільну одіж на те, щоби, як тільки Аліанти зачнуть інвазію, втікати в гори і приставати до грецьких повстанців. Знову з Істанбулу пишуть, що серед італійського війська в Греції сильно поширений анти-фашистський дух.

БОЯТЬСЯ ІНВАЗІЇ З ГОЛЯНДСЬКОГО ПОБЕРЕЖЖЯ

ЛОНДОН. — Німецька окупаційна влада винищала в самій середині міста Гаги повно домів, оставивши 10,000 мешканців бездомними. Це ось так будеться другу оборонну лінію на випадок, якщо не вдалося відбити Альянтів з побережжя, як наступить інвазія.

ВБИЛИ ГОЛЯНДСЬКОГО НАЦИСТА.

СТОКГОЛЬМ (Швеція). — Минулого четверга вбили голандські революціонери д-ра Фолькерта Е. Постуму, голандця, що нацистська влада зробила господарським диктатором над Нідерландами.

АТАКУЮТЬ ЯПОНЦІВ З ПОЛУДНЯ І ПІВНОЧІ.

ВАШИНГТОН. — Воєнна кампанія в Атту вже так якби скінчена. Тепер звернено увагу на Адайтських островах на Кіску, найсильнішу японську морську базу на півночі. Ті постійно бомбардують. Та в тому самому часі відновлено більшу повітряну активність на полудневім Пацифіку, де бомбардовано найсильніше японську базу в Мунда.

ХОТІЛИ ДІСТАТИ АНГЛІЙСЬКОГО ПАНЦИРНИКА

ЛОНДОН. — Радіо з Токіо передає, що японські інженери пробують видістати на поверхню моря затоплений японцями британський панцирний кружляк „Ріполз“. Та ледви, чи ім вдасться. Як це важко, видно найкраще по тій величезній праці, якої коштує виратування французького корабля „Норманді“, що перевернувся в ньюйорській пристані, або те, скільки коштувало виратування затоплених американських кораблів в Перл Гарбор.

ЗАГОВІР ПРОТИ МУСОЛІНІЯ.

МОСКВА. — Советська пресова агенція Тасс подає, що має відомости з Женевы, з Швайцарії, що в Італії викрили заговор проти Мусолінія, та що в звязку з тим переведено масові арешти, головню серед бувших офіцерів. Та найцікавіше в тому те, що кажуть, що виглядає, що цей заговор мав би виходити з Квіриналу, себто з королівської палати. Теж кажеться, що в Італії нарід цілковито стратив духа.

ЗАБОРОНИЛИ МУЗИКУВАТИ НА ВУЛИЦЯХ.

БЕРН (Швайцарія). — Не буде більше чути на вулицях італійських міст співу та гри на мандолінах та гітарах, як це є в звичаю італійців. Уряд заборонив це, щоби таким чином звернути увагу населення на серйозність теперішнього положення.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрим оголошувач хоче мати своє оголошення.

Table with subscription rates: PEREDPLATA (Prepayment) and SUBSCRIPTION RATES (Rates) for one year, six months, and three months, including foreign and Jersey City rates.

Плоди Злого Проводу

Коли в минулу середу палата репрезентантів постановила наглим голосуванням узяти під дебату протистрайковий законопроект, то це всі взяли за злий знак для робітників.

Що навіть найгірші побоювання були оправдані, показалося в п'ятницю, коли палата репрезентантів не тільки відкинула всякі голоси за більше спокійний розгляд справи, але дала повний попуст своїм пристраям і зараз таки на повній палаті написала проект протистрайкового закону з драстичними постановами проти страйків і робітничих юній.

Цього роду поведінка йде виразно в розріз з ustalenoю практикою американського конгресу, за котрою повна палата проекту не „пише“, а тільки дебатує й голосує над проектами, що перейшли розгляд спеціального комітету одної й другої палати. Навіть конгресмен Смит, котрий причинився до сформовання протистрайкового проекту й не мав нічого проти його заготрення, радив усе таки палаті репрезентантів відослати його до комітету.

Цей проект є багато гірший від первісного проекту Конелія й Смита, проти котрого різні департаменти федерального уряду остерігали конгрес як перед проектом, який може дразнити робітників у теперішній критичний час. Прихильники федерального уряду були очевидно й проти нового проекту, але проти них пішли збитою лавою републиканці й південні демократи.

Що цей альянс міг довершитися, це робітники можуть приписати впершу міру Джанови Луисови, президентови майнерської юнії, котрий у своїй заїлості супроти президента Рузвелта не вважався заряджувати перерву праці в такому життєвому промислі, яким є добування вугля. Треба це признати справді трагедією американського робітничого руху, що йому всьому приходиться терпіти за нерозумний провід провідника одної юнії. Буде це записане як безсумнівна „заслуга“ цього лідера факт, що він своєю непоміркованою горячковістю всьміг сконсолідувати проти прихильного американському робітництву президента федерального уряду всі сили, ворожі американському робітництву, а рівночасно ворожі всякому поступовому законодавству. Можна сказати, що американські юнії не винуваті за цей вислід, але коли взяти під увагу, що Луис вийшов усетаки з вибору членів майнерської юнії, то й усіх робітників певно не можна звільнити від вини.

"ПОДЗВІН"

В "The New Leader" з 5. червня 1943 знаходимо ось-таку новинку:

"The Hour, fellow-traveler newsletter edited by Albert Kahn and Michael Sayers, has folded."

Подано це до відома нашого громадянства, хочемо пригадати, що це є та сама шматка, яка так довгий час кидала різного роду каломнії на цілий український визвольний рух. Вона добачувала ворогів Америки всюди — тільки не серед комуністів. І постійно випускала різного роду клевети і очернения проти „Свободи“ і її видавців та редакторів, представляючи їх „нацистськими агентами“ та „саботажниками“.

До цього ще додамо, що багато з тих клевет поміщено потім в книжці „Саботаж“. А як бачимо, то авторами цієї книжки є ті самі, що видавали теж і „Ди Авр“. Теж зазначимо, що з таким видавництвом як „Ди Авр“ ми не хотіли мати до діла, бо не можна було дізнатися не то, хто там пише, але й хто є власником. Дотого тайною повите видання і поширювання клевет, звернений проти українських людей, як і проти українського визвольного руху, було таке, що годі було припускати, щоб тиждень серйозний міг прикладати до того роду „інформації“ якусь дійсну увагу. Та інакше ця справа зачала представляти від того часу, коли оті всі неправди появились в книжці, виданій таким поважним ви-

давництвом, яким є старе американське видавництво Гарпер енд Бродерс. Тут уже йшло про серйозне діло. Тому саме ми і взяли за нього. Закінчилось воно, як знаємо, повним відкликом Гарпер енд Бродерс і авторами книжки.

Ще пригадаємо, що коли появлялися щораз нові каломнії в „Ди Авр“, ми звертали тоді увагу громадянства, щоби бути терпеливим і вичекати, бо ми живемо в правовій державі, в якій доходить правди і карають тільки винних. Ми були переконані, що як будуть тут розслідувати, то розслідат теж і каломніаторів, особливо, коли є підозріння, що поширювання каломній і неправди є диктоване не американськими інтересами, але чужими.

„Ди Авр“ не перебирала в ніяких мірах і засобах, коли приходилось їй атакувати тих, що вірно служать Америці й її ідеалам, але попри це пробувають час від часу брати в оборону поневолений український наряд, бажачучи і йому скинути якнайскорше нацистське ярмо з тим, щоби не вертатись наново під ніяке інше. Тепер вона зійшла з сцени. А її автори це ті, що були заставлені нами відкликати висувані ними проти нас неправди, на які так часто покликувались більшовицькі „Українські Шодісні Вісті“, поширюючи їх ще і на свій власний лад та маючи до помочі ще й декор з українців... На це слід нам ще й надалі не забувати.

Проф. Микола Чубатий.

Розв'язання Третього Інтернаціоналу та Українська Справа

III. Невдача Троцького та боротьба з „троцькістами“.

На найближчій партійній конгресі комуністичної партії ССРР ступили проти себе до боротьби за спадщину по Леніні два сильні противні собі табори — інтернаціональний Троцького та російсько-національний Сталіна. Зручною тактикою переміг Сталін, перебираючи у свої руки позірно маловажний, але в советській дійсності рішальний уряд Секретаря Політбюро, Комуністичної Партії, надалі диктаторську владу в Советях. До влади на експоновані уряди прийшли його прихильники. Саме тоді теж виринув на поверхню політичного життя Скрипчин Молотов. Поконаний Троцький мусів усунутися з овиду політичного життя одинокі

комуністичної держави на світі. Всье такі перемога Сталіна на партійній конгресі ще не означала, що його становище в Советях вже цілком певне. Троцький мав за собою в першу чергу більшість старих більшовиків, немов раду патріархальному комунізму, мав масу прихильників в цілм державних апаратах та армії, вкінці союзних републиках. Вони тепер заворушилися, одначе йти проти них фронтально атакою було б нерозумно. Так само не доцільним в тій ситуації було примістити якісь репресії супроти популярного Троцького, людини теж незвичайно спосібної та рухливої, типового представника активності своєї раси; відомо, що Троцький був з роду жидом, а його дійсне прізвище Бронштейн. Пряма атака на Троцького

могла викликати тільки обурення та організований протест, а то й збройний виступ, тим більше, що й троцькісти та старі більшовики закидали новій владі зраду пернісимі ідеалам комунізму.

Ці всі розумів Сталін дуже добре та поступав дуже острожно. Поперше, дозволив самому Троцькому в мирний спосіб усунутися. Спершу немов для поратуння здоров'я на Кавказ, потім немов на добровільне заслання десь в околиці Туркестану, а вкінці дали йому (це перший раз в советській історії) дозвіл виїхати за кордон, до Туреччини, звідки шаніше до Норвегії, аж нарешті до Мексика, де Троцький закінчив трагічно, убитий в таємничий спосіб на початку теперішньої війни.

В самій ССРР зачалися безкінечні „чистки“ в партії, війську, на урядових становищах та передовсім у союзі комуністичної молоді, надії партії, який дотепер старалися виховувати в ортодоксійнім комуністично-інтернаціональнім дусі. Як сказано, Троцький мав теж масу прихильників в неросійських союзних републиках, тому теж національно-думачим українським комуністам охрестили тоді назвою троцькістів. Чистки ці тривали цілими роками. Тому, що Троцький мав багато прихильників теж і серед жидів-комуністів, був такий час, що в Європі помилково відносили враження, що в ССРР зачався якийсь антисемітський курс.

Переводити такі чистки було незвичайно трудно й спершу теж переводили їх дуже обережно без різких репресій, бо партія була так переносна троцькістами, що важко було знати, хто троцькіст, а хто стаїніст. Тай передовсім в Комісаріаті Внутрішніх Справ (переводів у відділі поліції в Ге-Ге-У, Гасударственное Палітське Управленіє) була величезна маса троцькістів. Шеф цього комісаріату минав швидко, кілька разів.

В міру утривалення нового режиму чистки ставали більше радикальні та получені з репресіями, особливо від часу, коли Троцький опинився за кордоном та не зважаючи на заборони урядів, де перебував, розпочав за кордоном серед комуністичних партій цілого світа організувати опозицію проти „зради комуністично-інтернаціональних інтересів“ урядовим курсом в Советях та приступив до організування нового комуністичного інтернаціоналу так званого „Четвертого Комуністичного Інтернаціоналу“ як опозиційного проти офіційального Третього Інтернаціоналу (Комінтерну) в Москві.

Репресії проти троцькістів стали змагатися; спершу слово „троцькіст“ як свого роду толерований, хоч в неласці комуністичній напрям, стає прямо злочинним. Тому всьому немов спокійно придивлялися старі більшовики-троцькісти, та наділі не придивлялися, тільки стали організувати серед комуністів-інтернаціоналістів в партії, в армії, у урядах та дипломатичній службі підпольну роботу проти Сталіна та його режиму, приймаючи до себе елементи навіть безпартійних, особливо

серед війська та невдоволені російсько-комуністичним режимом елементи незрозійщені комуністів по союзних національних републиках, між ними також в Україні.

Річ природна, що ходив цей підпольний праці ми нині не знаємо та мабуть скоро не будемо знати, доки по новим катклізімі в Росії не будуть відкриті для дослідників архіви, особливо архів Ге-Ге-У. Назовні тільки советське громадянство тай заграниччя довідалися про один політичний процес за другим на території російської та неросійських советських републик аж до великанського процесу таких старих більшовиків, як Бухарін, Каменев, Крестинський, Радека, непартійного Тугачевського та інших, що страшили олімпією цілого світа. Цей великий монстр-процес вже тільки кілька літ перед війною закінчив немов довголітню, бо майже десятилітню боротьбу урядового режиму з троцькістами-інтернаціоналістами на території Росії та приніс утривалення російсько-національного напрямку в комуністичній Росії, що триває по нинішній день.

Чистка троцькістів з заграничних партій комуністів цілого світа.

На услуги нового режиму російсько-національного ставу теж Третій Інтернаціонал відповідно пересипаний у своєму складі, бож Ком-Інтер наділі все був повний залежний від советського уряду, такого, який в той час був в Москві. Та легше це прийшлося зробити в дома ніж за кордоном. В комуністичних партіях світа зачався сильний фермент. Цілі крила комуністичних партій стали відколіватися та приставали до Четвертого Комуністичного Інтернаціоналу Троцького.

Окремі висланники Комінтерну з Москви приїздили та переводили чистку партій за кордоном. Правда, місцеві комуністи не все мусили їх слухати, але в гру вховив новий аргумент, — справа матеріальної піддержки кожної партії, бо мабуть небагато комуністичних партій світа стояли на власних матеріальних ногах.

Така сама чистка відбулася серед дуже драматичних обставин на Західній Україні серед членів Комуністичної Партії Західної України, яка назовні в Польщі комуністична партія була поза законом) прийняла ніби некомуністичну назву Селянсько-Робітничого Об'єднання (Сель-Роб). В Сель-Робі були й українці, але були теж давні москвофіли, які приставили до комунізму мусили держатися лінії партії та тепер уживати назви український і вважатися за українців.

Українське крило Сель-Робу репрезентував Рудик, редактор видань комуністичних (Культура то що) та посол Волінець з Москвофілів д-р Вальницький та Пелехатий, обидва посли до польського союму. Жертвою чистки тепер впади українські провідники селянської Рудика та Волінецьки викинули з партії, а провід легального Сель-Робу та нелегального Комуністичної Партії Західної України перейшов всьелю в руки москвофілів та неукраїнських комуністів, похдженням зі Західної України; так теж було до теперішньої війни. Комуністична Партія Західної України, крім назви, тепер наділі з українством уже мала небагато спільного. Видно це було з політичних процесів комуністів перед теперішню війною. Звичайно між обвинуваченими рідко коли було українців більше як 20% й то були це звичайно селяни з давни відомих москвофільських сіл, національно невідомих.

Интересно буде знати про долю двох українців, провідників Сель-Робу; Рудик остав в ірнім комуністичній теорії та мабуть мав звязки з Четвертим Інтернаціоналом Троцького; була вістка, що його розстріляли червоні у Львові 1939 по окупації Західної України. Натомість бувший посол Волінець став найзавзятішим ворогом комунізму та став провідною особою в одинокій українській організації фашистського напрямку на Західній Україні „Фронт“. Повторилася стара історія, знана з політичного минулого багатьох комуністів світа, як от теперішнього французького квєлінга Дорію та інших.

(Далі буде).

ГРИГОРІЯ КВІТКА-ОСНОВЯНЕНКО

ЩИРА ЛЮБОВ

3) ☺☺☺☺☺

А скільки там діялось усього усечини! Не один парнога з ума сходить від чорних брів якоїнебудь Наталки. Не один живчик скручувався від поводу очей Мелашки. Не один батьків син і худобу свою усю віддав і у батраки пішов би, аби його полюбила Тетяна. Так бо ні, не на таківських напад. Пожальуй, вони усі були веселенькі, жартовливі, приятельні; а тільки що не так думаєш з нею обходиться, зараз відвернулася, не дивиться, не займай її, вона тебе не зна. „Через вінець, каже, я твоя, а коли не так, то цур тобі!“

Я зріс у Харкові, був молод, так як мені не знати Гапчарівки!

Ну, будемо своє розказувати.

Гарні зірочки на небі, та вечерня зірочка красивіша над

тв. Хати були з двома верхами: у середині хата з кімнатою, через сїни противна хата. А на дворі у нього чого то там не було? І загороди для скотини, і хліві, і інбарі, і комори, і виходи; а що у них було? Не збрехавши можна сказати, що у йогого пана і у половину не було стільки добра, скільки було у цього чоловіка. Вийдітеж у його хату, так там то гарно та прегарно було! На покуті по усім стінам усе святі образи, та усе гарної роботи, усе Борисівських іконописців, великі і середні. Усі образи позаквітчували були уськими квітками: коли у літчку, то справжніми, а на зиму, то робленими з шпалерів; а перед образами висіли на шовковинках голуби, зроблені теж з шпалерів, та що то за прекрасно були зроблені! Таки настільки живі. Хтож то їх зробив? Вжеж пак не хто, як Галочка, дочка хазяйська. Що то за дівка була! Чого то вона не вмїла: чи шити уське діло, чи що вишивати, чи женебудь діло зроби, усе знала, усе знала, і вжеж як що зробити, так нечач

золотими руками воно зроблено. Олексій Таранець, на лихо собі, поховав свою жінку ще змолоду, а як в нього зосталися одним одна дочка-сіріточка, Галочка, так він, жалкуючи своєї дитини, ні за що не схотів узяти другу жінку: бо якби вона добра ні була, а усе буде не рідна мати, а махуча, не буде від неї сироті добра, та ще ізза своїх дітей, хоч як хоч, а сироту не хочати зобидити. Як же Галочка була тоді по дев'ятому році, і видно вже було, що дитина буде добра, то він і придумав її віддати у научення до черниці, у Хорошевський манастір. Там то вона і була до встарості і навчилася там усьому доброму. То таки, що знала усе робити по дівочтву, та вивчилася гарно Богу молитися, з страхом у церкві стояти, подавати на бідність, батька шанувати, стариків почитувати, і зо уським звичайною бути і кому який одвіт дати. Якби її воля, привчилася б і писати; так тоді бо незвичайно було, щоб дівка та вмїла читати, тоді і сама наліпша і ба-

гатіша панночка не вчилася і не вмїла читати, бо їм цього не треба було. То і Олексій, видавши Галочку до черниці, просив її, щоб письма не показували, а замість того щоб навчили, що треба дівці знати. Каже було: „Не дівоче діло грамоту знати. Є їм інша робота. Аби богобоязлива була, а то і я її прочитаю з писання“.

Працювати для українського народного союзу, це, в першій мірі, приєднання до нього якнайбільше нових членів.

Настрої Серед Німецьких Бранців

Дру Мидлтон, заграничний кореспондент „Нью Йорк Таймсу“, подає з Африки замітні спостереження про настрої серед німецьких вояків, забраних Аліантми в неволю підчас недавніх битв у північній Африці.

Перше, що кидається ввіч американському газетареві, це спостереження, що німецькі бранці в туніській кампанії різняться поважно від розмаїстих молодців і гордих офіцерів, пійманих у Франції й Фляндрії в 1940. році. Тамті відзначались кольосальним самодовірям і певністю. Забрани в Африці німці не мають ні одного ні другого. Іх самодовіря й певність пропали десь в снігах Росії чи на горбах Тунісу.

Правда, вони входять до своїх малих квартир, усміхаючися й співаючи, але ця бравада вже не має в собі давнього переконання, що іх нація нездбна програти. Багато з них ще й нині думає, що Німеччина виграє війну, але багато більше з них говорить уже тільки про компромісовий мир, при чому додають, що він наступить, „як Росія буде переможена“. Та щодо цього наставлення, то замітно, що його займають вояки, які не брали участі в російській кампанії. Ті, що воювали в Росії, про перемогу Німеччини над Росією говорити не люблять.

Ново піймані бранці є звичайно змішані й застрашені. Як їм дали вже обід і переспатися, їм вертається добрий настрій. Однак багато німецьких бранців, забраних у Тунісі, не поводитись так: чим більше днів минає від їх полону, тим більше сумні вони стають. Американські й британські розвідні офіцери переконані, що вони потрапили вже побачити, на яку велику скалю розвинулося воєнне зусилля аліантських держав та що Німеччина не може виграти, воюючи рівночасно проти Злучених Держав і Британії на заході й проти Росії на сході.

Серед німецьких бранців у Тунісі є велике число хлопців по 16, 17 і 18 літ. Ці хлопці різняться від вояків, 10 до 20 літ від них старших. Старші вояки переняті обожанням Гітлера. Вони дійшли до мужького віку в переможений Німеччині, бачили прихід Гітлера до влади й бачили, часто на власні очі, триумфальний похід Гітлера проти ворогів Німеччини. Вони вважають Гітлера непомилним, а Німеччину непереможною.

Зате молоді хлопці, що становлять велику частину війська в Тунісі, нарікають, що, як хлопці вони не мали ніколи досить харчів. Вони належали до Гітлерівської Молоді, але вона якось не потрапила напоїти їх великою любов'ю до війни, хоча для багатьох з них війна вважається природним станом для німців. Війна або приготування до війни висіли над їх молодечим життям, як далеко сягає їх пам'ять.

Щодо офіцерського кадру, то тут можна замітити різницю між офіцерами для кар'єри (фаховими) й офіцерами, що стали ними підчас війни. Замітно, що ці останні є певні перемогі Німеччини, підчас коли фахові офіцери про певну перемогу не говорять. Офіцери, що вийшли з резерву, кажуть, що німці набють Росію цього літа, а на другий рік Англію. Коли одного з них спиталися за американців, він відповів:

„Америка не має причини сваритися з німцями. Вам задалеко до нас, нам задалеко до вас. Крім цього вас набють японці й ви будете раді погодитися“.

Багато німців виявляло здивування з величчя американських сил у Тунісі. Їм видно було сказано, що Злученим Державам забере багато років розбудувати справну воюючу силу в Африці. Їх поважання до американців зростало в міру того, як вони запізнавалися з американцями. Казав один старий німецький фельдфебель: „Американці ще й досі занадто нетерпеливі в бою; вони занадто спішаються“.

За найліпших вояків мають німці британську гвардію. Один з офіцерів, що бачив їх у боях коло лінії Макіно коло Сан Валері в травні й червні 1940. року, заявив, що британські гвардейські полки це справді героїні борці. А інший вояк, фельдфебель, що служив у війні кілька літ, оповідав, чому він піддався: він, мовляв, дістав був письмо команданта полку до вояків полку на фронті, в котрім полковник говорив, що проти них стоїть „незначна сила французів, які не мають ніякого досвіду в воюванні, американців, які зовсім не мають вправи до війни, та британців, які вже побиті“. „Ми пішли наперед“, каже фельдфебель, „і кого ми стрічаємо? Гвардію“!

Цей факт показує, як німці час від часу зле вживають пропаганди навіть супроти власних військ.

не попереджували німців, щоб ті не бомбардували Варшаву, чи Роттердам, чи Білгород, чи Лондон, бо це може потягнути за собою пімсту, відплату. Але тепер, як відплата настала, вони хотять, щоб ми її спинили.

В міру того як війна йде далі і ворог дістає удари, буде щораз більше й більше подібних історій збоку німців, італійців, японців та їх приятелів. До нас будуть звертатися, будуть апелювати до нашого людського почуття. Але пам'ятайте, що пропаганда проти бомбардування тільки з нашого боку, є одним зі знарядів війни ворога, яким він буде старатися відтягнути свою програму. Накопів ворогові вдалося переконати нас, щоб ми спинили бомбардування, це значилоб, що буде вбито більше американських вояків, заки ми зможемо виграти війну.

Бюро Воєнної Мобілізації

Війна ще не скінчена і ми не можемо спочивати. Про це нам пригадавав президент, коли оголошував про створення Бюро Воєнної Мобілізації. Він казав, що ми вступаємо в таку добу воєнних зусиль, коли ми повинні приспінити нашу діяльність так, щоб наша воєнна машинерія йшла впарі і швидким темпом з необхідною цивільною економікою. Іншими словами, якщо справи сьогодні є добрими, ми повинні ще більше працювати, поки не виграємо війну. Ця нова установка створена на те, щоб дістати найкращі наслідки з краєвих зусиль. Суддя Джеймс Ф. Бірнес, бувший Директор Економічної Стабілізації, призначений тепер Директором Бюро Воєнної Мобілізації. Йому доручено за допомогою комітету виробляти проекти і плани для найкращого, найбільшого використання краєвих засобів, людської сили, що не є в уніформах, для утримання й стабілізації цивільної економіки та пристосування цивільної економіки до потреб воєнного часу.

Завданням Дж. Бірнеса є вгляджування непорозумін та суперечок поміж урядовими агенціями на цивільній боці воєнних зусиль. Тим він перебирає на свої плечі багато праці президента, який матиме більше часу для інших важких справ державної політики, воєнної та інтернаціональної.

З звіту Дж. Бірнеса

З радістю читаємо відомлення, як в корабельних ярдах будують сотки нових кораблів; в других фабриках будують тисячі аеропланів, тенків, гармат та всякий військовий виряд.

На днях вийшов звіт компанії Дж. Бірнеса за 1942 рік, звернений до 413,349 шервців. В ньому подано, що ця корпорація мала в тому році воєнних контрактів на суму 3 біліони доларів. Половину цих

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

У. Н. Дім — без довгу і з готівкою.

Свято спалення довжних паперів Українського Народного Дому — це рідке і важке торжество. А відбулося воно в власній галі під ч. 181-183 Фліт вул. дня 30. травня 1943. Було воно получене з концертом, котрий виконав Хор ім. Лисенка, під управою п. В. Гели.

Свято отворив президент Гр. Євсюк вступною привітальною промовою, а опісля Хор відспівав американський гимн. Наш парох о. В. Лотвич виголосив прегарну молитву-подяку за видержливі в повзятім і довершеном ділі збудування і випалення Українського Народного Дому в нашій громаді. І цілком слушно звернув велику вагу на таку важку справу як зорганізування цілоденної української школи.

Теперішній секретар фінансовий і касир, п. В. Гель, вкортці переповів історію засновання Українського Народного Дому, вертаючись 25 літ взад, як скликав перший митинг та згадуючи імена членів, котрі найбільше причинилися до здвигнення своєї домівки аж до цієї щасливої хвилини, якою є „спалення довжних паперів“.

Д-р Л. Мишуга зазначив, що отсе ми зійшлися в діл, в якому ми вишануємо пам'ять померших, а в першу чергу тих, що почили за Америку, і тих, що й нині кладуть голови на всіх побоєвищах світу за те, щоб забезпечити стободу тут і в світі. Згадав окремо за тих, що гинули і гинуть за Україну й її волю. А згадуючи за „спалення довжних паперів“ Українського Народного Дому вказав, щоб теж спалити не одно в нашій голові й нашому серцю, а через що не можна „спалити“ рижих інших довгів, що тяжать на нашому громадському сумлінню. Не довгий був реферат, але хто трохи заставився, той певно собі його доуважив, маючи на увазі теперішнє наше

контрактів корпорація виконує у своїх власних 112 фабриках, а другу половину віддає іншим фабрикам. В 1942 р. компанія Дж. Бірнеса Моторс відкрила 16 шкіл для техніків та інструкторів для армії, а 50,000 робітників відійшло до армії. Корпорація вдержувала своїх власних техніків-обсерваторів на полі бою для аналізу всіх виробів корпорації.

Число робітників компанії 314,144, а їх платня \$632,196,403. Однак дивіденда шервцям знизена.

Президент корпорації заявляє, що коли по війні вдасться так скоро перейти до продукції для цивільного населення, як це зроблено з переходом до воєнної продукції, то загроза повноешної депресії не велика.

політично - громадське життя. А я, наприклад, знайшов між виголошеними словами те, що виглядає, що ось маємо гарний будинок, яким можна поведичатись. Є гарні мурі, галі до танців, місця на місичні митинги і т. п. Але цього замало. Треба ще — душі. Тому референт вказав, щоб спалити наші упредження, зависти і ненависти, а обіднасть в У. Н. Домі для широкій ідейно-культурній праці.

Другим референтом був наш асемблмен М. Вагнер, що виголосив промову в англійській мові. Пригадав нам ще ті часи, коли то многи з наших українців називали себе ріжкими іменами, росіянами, мажорсами, австрійками і т. п. А днес, казав він, хіба зацфані ренетати дураються гарної української назви. Найвлучнішою частиною промови було звернення уваги на несповідомість нашої сили. Коли ми пізнали свою силу, казав есемблмен, то ми сьогодні моглиб довершити ще не таке діло як збудування і випалення Українського Народного Дому. Хотів і це велике діло, бо інші того роду існуючі, як жидівські й айриські, потрапили свої домівки, або так, як польські, мають з ними повно клопотів і далі у великих довгах. Значить, у нас є сила, тільки її треба вміти і хотіти використати.

Пані Анастасія Вагнер говорила від місцевого Союзу Українок, виголосивши гарний привіт, як теж дала щире признание за таку гарну працю, Бажаючи дальшого успіху Українському Народному Домові, а вказала громадянам до здвигнення пам'ятника для наших українсько-американських жовірів, що проливають свою кров в боротьбі з європейськими диктаторами.

Принагідний гість, п. Юліан Фавчак з Брукліну, виголосив ширими словами признание нашій громаді, згладно тим членам, що причинилися до здвигнення своєї домівки. В дальшій бігу своєї промови вказав громадянам до творення Організації Батьків Американсько-Українських Вояків, пояснюючи доцільність такої організації.

Між промовами Хор Лисенка під управою В. Гели, відспівав визанку гарних пісень, котрі публіка нагородила оплесками.

Як несподіваний надаток до концерту виступив „великий“, бо аж дволітний співак, синок громадин Готерів, а внук пані Барна, що відспівав „Христос воскрес“ і ще депо, вимовляючи знаменито українське слово. Належається признание родичам, що навчили так поправно української мови.

Пресідник, п. Гр. Євсюк, вказав урядників і активніших членів на сцену і там довершено спалення паперів. Многі з членів розповідали дуже цікаві спогади, звязані з історією будови У. Н. Дому.

Свято закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна“. Потім відбулась товариська перекуса, получена з ріжкими промовами. О. Л.

СКРЕНТОН, ПА. Народи Союзних Відділів.

Організаційні збори відділів У. Н. Союзу з Скрентонської Округи відбулися в неділю 30. травня ц. р. в галі Українського Клубу при Лакаванна вулиці. На пресідника зборів вибрано „одногласно“ бувшого головного радного, О. Запоточного, котрий покликав П. Саламаха і В. Бада на секретарів. Подякувавши прийнятим за честь і довіря, пресідник зборів покликав до слова головного пресідника У. Н. Союзу, М. Мурашка.

Головний пресідник у своїй промові надав особливої виразності благородному ділу американського народу, що 30. травня 1866 року почав прикрашувати квітами занедбані тоді могили тих борців, котрі життя своє віддали за американську єдність і свободу. Згадав також і про інші історичні благородні діла американського народу з другої половини 19-го століття, які заохочували до творчої праці і тодішних українських імігрантів робітників, які починали тоді в Америці будувати родинне, громадське і організаційне життя. Як уже знаємо, говорив головний пресідник, фундаментом, на якому збудовано У. Н. Союз у 1894 році, стали його місцеві відділи, в яких відділові урядники й члени і є тимі робітниками, котрі того фундаменту завжди підпльнували та доглядали. Бо це вони завжди дбали, щоб той фундамент зміцняти новими силами — новими членами. До помічі ставив їм завжди у цьому ділі і головний уряд У. Н. Союзу. Так само як тоді, так і тепер складає він урядників і членів на наради, щоб разом з ними заставлялися над тим, чи докладаємо ми всі того фундаменту так як треба. Чи докладаємо і дбаємо про нього так, як бажали цього перші його будівничі, яких найбільшим бажанням було, щоб Союзова родина була якнайбільша.

Як для збільшення членів тої Союзової родини працюючі й працюють відділи Скрентонської Округи прийняли доповідальні з проведеного звіту головного пресідника, який вказав числами, що в тій окрузі втрачено за сім минулих років з ріжних причин 57 членів. Втрачено тоді, коли за той самий час усі інші відділи приєднали до У. Н. Союзу понад 11,000 нових членів. Втрата тих 57 членів, говорив головний пресідник, повинна заставити відділових урядників і членів цієї округи до посилення праці для У. Н. Союзу.

Повинна заставити всіх придбати назад тіх 57 членів, котрих втратили, а також придбати з нагоди 50-літнього ювілею У. Н. Союзу хоч сотню нових членів. До помічі в тій роботі головний уряд дає організатора п. Маланчука, котрий буде помагати відділовим урядникам у приєднуванні нових членів.

Усі привітні віділові урядники й члени вислухали ширих слів головного пресідника з пильною увагою.

Організатор п. Маланчук у своїй промові подав багато прикладів, як можна повести успішніше організаційну працю і просив, щоб віділові секретарі й інші урядники з ним порозумілися, як цю організаційну працю дальше повести. Для посилення цієї праці і для більшої активності привітні вибрали Округий Комітет Союзних Відділів, який помагати вести цю працю. Пресідником комітету вибрано О. Запоточного, а А. Тараса секретарем.

На тім зборі закрито. П. Саламаха і В. Бада, секретарі.

“Every dime and dollar not vitally needed for absolute necessities should go into WAR BONDS and STAMPS to add to the striking power of our armed forces.” —FRANKLIN D. ROOSEVELT, President of the United States.

Think War! Act War! Buy WAR SAVINGS BONDS — at least 10% of your pay every payday!

ПОЧАЛАСЬ ПРОДУКЦІЯ ДРУГИХ 100 ТИСЯЧ ЛІТАКІВ.

БОМОНТ, (Тексас). — Підсекретар війни Р. П. Петерсон заявив, що минулого понеділка почалась в наших фабриках продукція другої „сто тисячки“ аеропланів. З продукцією аеропланів, казав він, злучена теж більша продукція 100 октанової газоліни, для літаків.

ПІДПІРАЄТЬ СВОЇХ БІЗНЕСМЕНІВ

ПОВІДОМЛЕННЯ

ОКРУЖНІ СОЮЗОВІ ЗБОРИ

- В НЮАРК, Н. ДЖ., В ВІДДІЛІ 133, ДНЯ 12. ЧЕРВНЯ, в годині 8. вечір, в Українській Централі, 180 Вільям вулиця.
- В НЮ ЙОРК, Н. Й., В ВІДДІЛІ 393 (Тов. Жидачів) ДНЯ 13. ЧЕРВНЯ, в годині 4. пополудні, в галі церковній, 334 Іст 14. вулиця.
- В АСТОРІІ, Л. АЙ., Н. Й., В ВІДДІЛІ 5, ДНЯ 19. ЧЕРВНЯ, в галі У. Д. Клубу, 31-14 Гренд евеню, в годині 7:30 вечір.

На цих Організаційних Союзних Зборах у кожній місцевості, буде говорити про організаційні справи організатор У. Н. Союзу В. Загачевич. Заряд Відділів.

У ЦІ ЧАСИ, КОЛИ ЗАХІДНІ ДЕМОКРАТІІ

в боротьбі проти тоталітарних диктаторів шукають способів мирної співпраці народів і держав, одною з книжок справді на часі є книжка про Україну, її минуле й сучасне:

„ІСТОРІЯ УКРАЇНИ“ проф. МИХ. ГРУШЕВСЬКОГО в англійському переводі: A HISTORY OF UKRAINE By MICHAEL HRUSHEVSKY

СТОРИН 629 4 КАРТИ (мапи) PRICE \$4.00

Для замовлення виріжте нижчий купон і зашліть до замовлення. ДО КНИЖАРНІ „СВОБОДИ“, Р. О. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Посилаю оштуг _____ доларів моні-ордером (чеком) і прошу вислати мені _____ примірників Історії України проф. Михайла Грушевського в англійським перекладі.

Імя _____ Адреса _____ Місто _____ Стрей _____

Огляд Новин

(Подає Елмер Дейвис, Директор Бюро Воєнних Інформацій).

Бомбардування Німеччини

Бомбардування Німеччини спрямоване головню на те, щоб ушкодити якнайбільше німецьку індустрію. Повітряні рейди на Дортмунд та Діселькорф, вслід за іншими містами в Рурському районі, панесли німецькій промисловості тяжкі удари. Не багато індустриальних заводів можна вивезти з Рурського району; більшість мусить там залишитись і мусить приймати удари. Не багато військових знавців поділяють думку найбільших прихильників повітряної сили, що війну можна виграти семим бомбардуванням. Але бомбардування на такі розміри, як це провадять американські та британські повітряні сили над Німеччиною, якщо будуть провадитися досить довго, можуть поважно знесилити індустрію, на якій опирається німецька армія, як рівнож і мораль німецького народу. Доказом то-

го, що удари починають дошкулувати, є жалоби і нарікання ворога та його приятелів.

Еспанська преса та радіо, контрольовані еспанською фашистською партією, піднесла крик проти тих рейдів. Насамперед еспанські газети почали жалітися, що напади на цивільне населення є нелюдськими. Але вони ніколи нічого не згадували, коли німці нападали на цивільне населення. Не згадували навіть тоді, коли німецькі летуну, які помогли Франкові виграти цивільну війну, нападали на еспанське цивільне населення. Це тільки напади на німців є нелюдськими!

Але тепер еспанські газети дістали наказ триматися іншої лінії. Тепер вони мають казати, що Еспанія турбується не так самим бомбардуванням цивільних людей, як тим, що вони потягнуть за собою пімсту та хаос. Так говорять еспанські фашисти. Вони ніколи

ЧИМ НАПИХАЮТЬ „РОЗБИВАЧІВ БЛЮКІВ“. Біла, кришталева субстанція, що виглядає як зернистий цукор, це вибухова матерія, що її набивають у ті великі бомби, з котрих кожна може розбити цілий блок будинків. Називають її гексаміною, а роблять її в фабриках Дю Понта в Перт Амбю, Нью Джерзі.

Сонце це Життя Світу

З найдавніших давен люди переконалися, що Сонце було одиною причиною й першим свідком зародження життя на нашій планеті.

Магічна сила сонячного проміння після понурої зими, збільшуючи свою напругу з початком весни, викликає до життя перші квіти. І в природі все, що нас оточує, вказує нам, що Сонце це єдине джерело його життя.

Це почувала перед віками первісна людина і з цього зародився культ (почитання) Сонця. Тому всі старшини святили й будівлі присвячені здебільшого Сонцю; йомуж такі присвячувалися й найурочистіші свята: Різдво, Великдень і Зелена свята. Тому то й ми свідомі необмеженого значення сонця, того джерела життя на нашій Землі й осередка нашої планетарної системи, свідомі в якому розумінні позитивного знання. А досліди й здобутки астрономії та астрофізики дали нам відомості про фізичні властивості й внутрішню будову Сонця, — й перевищують вони всі фантастичні уяви давніх людей.

Що менше знання мала людина, то більше була переконана, що вже збагнула всесвіт і безконечність його.

Який малий був той всесвіт у стародавньому розумінні, бачимо з твердження Гезіода, старинного грецького поета з 8. віку перед Христом: він казав, що височини неба змиряли вулкан, бог вогню. З особливих причин, про які нічого не каже Гезіод, той бог скинув свою кузницю з неба й вона падала дев'ять днів і ночей, поки

досягнула землі і ще стількиж часу, поки досягла підземного царства.
Ми знаємо з великою докладністю, що Земля наша віддалена від Сонця 149,5 мільйонів кілометрів. Колиб ми їхали американським поїздом, що робить 70 миль на годину, то переїхалиб цю віддаль, не сплячи, за 242 роки.

Ця віддаль між Землею і Сонцем уявляється тепер за певну одиницю віддалі у всесвіті й тому названо її астрономічним метром. Є кончена потреба мати той метр найточніше означенням, і це було завдовольняюче осяяння, коли віддали від Землі до Сонця була вирахована зьомо незалежними від себе методами і всі вони дали однаковий вислід.

Яке значіння має ця обрхована віддаль Землі від Сонця, видно з того, що нею легко можна обчислити інші величини Сонця. Об'єм Сонця у 1,300,000 разів більший за об'єм Землі. Це така значна величина, що, колиб наша Земля була в осередку величезної кулі соняшної, то віддали між Землею й поверхнею Сонця булаб удвоє більша, ніж віддали Місяця від Землі; а ця віддаль рідна 30 промірам земної кулі.

Це одначе не свідчить, що маса Сонця є у стільки разів більша. З гравітаційних ривань виходить, що пересічна густина Сонця тільки в 1 1/2 разів більша за густоту води, а тому маса Сонця тільки в 300,000 разів більша за масу Землі. Фунт перенесений з

Землі на Сонце, важив би там 28 фунтів; а це тому, що, згідно з законом взаємного притягнення мас, більша маса Сонця буде сильніше притягати той фунт, ніж маса нашої землі.

Це дає нам також певну уяву про взаємні стосунки мас. Величезна сила притягнення, укрита в велетенській соняшній масі, дуже добре пояснює сутність нашої планетарної системи, складниками якої, крім нашої Землі, є великі планети, як Юпітер, Сатурн, що значно більше віддалені від осередку системи, горючої зорі — Сонця.

Звернімо ближчу увагу на значіння нашого Сонця, яке ми оце тільки що назвали найближчою до нас зорею.

Так, наше Сонце є зоря, яких на небі є мільйони. Але Сонце має для нас не тільки те значіння, що воно є найближча до нас зоря; воно ще є зоря нашої доби; і, поминуючи те, що воно джерело життя для всього живого на Землі, воно ще дає нам найкращі можливості для студіювання зовнішніх і внутрішніх властивостей інших зір.

Досить уже не дуже великого далекогозору (telescopu), щоби побачити, що Сонце не таке суцільне, як би думалося: має воно на своїй поверхні плями в більшій або меншій кількості. Ще Галілей мав про це свої власні здогади, коли року 1610 вперше спостеріг їх; середньовічна інквізиція дуже напасілася на нього за те, що наважився казати, що Сонце має плями.

Вже доведено спостереження тих плям доводить, що Сонце обертається в напрямку, згідному з рухом планет навколо їх осі; а пересічний час того обертання триває 26 днів.

Не всі частини соняшної поверхні рухаються однаково: рівнікові (екваторіальні) — найшвидше. Кількість плям не постійна: в добу найбільшої чинності соняшної поверхні вона підлягає великим змінам (катаклізмам) у несподіваних розмірах.

Виявилось, що кожних 11 літ з'являється найбільше соняшних плям, а що найважніше, — що цьому максимумові відповідають на Землі найбільші магнетичні заворушення й сполохи (полярні сніва). Отже Земля має надзвичайно магнетичну залежність від Сонця.

Досі не можемо сказати нічого певного про вплив соняшних плям на погоду, бо систематичні спостереження Сонця тривають лише коло 50 літ; а приблизне вивчення взаємних між змінами на Сонці й змінами в земній атмосфері потребуватиме систематичних спостережень принаймні протягом 150 літ. У цих спостереженнях особливе значіння мають наукові досліди соняшних затьминь; а їх почали робити при допомозі фотографії та астрономічної спектральної аналізи десь коло року 1870.

Семидесять років минуло століття взагалі визначалися

РУХАНКА НА СОВЕТСЬКО-ФІНСЬКІМ ФРОНТІ.

ЛОНДОН. — Фінський комунікат подає про наступ великого советського відділу, що означало, що й на тому фронті починається воєнна активність, якої там не було від кількох місяців. Далі подано, що в боротьбі з трьома советськими повітряними формуваннями зустріли девять літаків, Фінн, як вони твердять, не втратили при тому нічого.

УРЯД ДАЄ СУБСИДІЇ, АБИ ЗБИТИ ЦІНИ МЯСА.

ВАШІНГТОН. — Уряд Адміністрації Цін заридив зменшення цін мяса. Аби це уможливити, уряд дає різницям субсидію.

Ціни мають бути знижені на 3 до 6 центів на фунті, залежно від роду мяса й околиці. Знижка буде введена 21. червня. Субсидія буде коштувати край 250 мільйонів доларів.

науковими працями в ділянці фізичної природи Сонця, а зокрема видатними відкриттями астрономів: Янсена з славетної Паризької обсерваторії та Гюйгенса з англійської університетської обсерваторії в Кембриджі. До цих славних імен треба ще додати відомого американського астронома Понга.

Почато дбайливі досліди над затьмами Сонця, а до цього в неопітимій мірі прислужилися: фотографія й спектроскоп.

Почалося з коштовних експедицій у ті країни, що підпадали під повні затьми Сонця.

Затьми Сонця й Місяця є явища цілком періодичні. Це знали за дуже давніх часів іще халдеї. Повторюються ці затьми завжди що 18 літ і 11 1/4 днів; у халдеї цей переможок часу називався „Сарос“; отже могли вони, як і китайці, приповідати моменти затьмиць іще за таких давніх часів. Але причини цього явища вони не знали. Нині ми знаємо, що затьма Сонця настає тоді, коли Сонце, місяць і Земля, кружляючи кожне своєю дорогою, стануть усі троє на одній прямій лінії так, що місяць закрити нам Сонце частково, а іноді й цілком.

З погляду наукового повина затьма найцікавіша. На підставі гравітаційного закону можна обчислити затьми Сонця на сотні літ уперед, у майбутньому і так само назад, у минулому.

За давніх часів соняшна затьма вважалася за прояв якоїсь вищої сили, а нині це є дуже сприятливе явище для студіювання соняшної атмосфери, бо в нормальних умовах надзвичайно тяжко її досліджувати.

(Кінець буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Союзів відбулися в неділю, 13. червня, в годині 1. пополуночі. Просимо всіх членів прийти на збори, вирішити свої вкладки і забрати свої дивіденди. Також є інші важні справи до пологодження. — Т. Кальмук.

ПОНГСТАВН, О. — Бр. св. Івана Христителя, від. 230, повідомляє всіх місцевих і позаміських членів, що пірничі збори відбулися в неділю, 13. червня, в годині 2. пополуночі, в галі У. Н. Дому, 925 Вест Райен Еве. Обов'язком є всіх членів прийти на ці збори, де почете звіт уряду і контр. комісії за пів року та ривнож референдуму переїшою більшістю голосів за купно своєї галі на Солт Саїд. Отож ви тепер будете ривати ту справу на цих пірничих зборах, як і що робити. — За уряд: Іван Брайд, предс.; М. Мушинський, кас.; І. Павлошкін, секр.

БРУКЛІН, Н. Я. — Тов. Запорозька Сп. від. 325, повідомляє своїх членів, що пірничі збори відбулися в суботу, 12. червня, у своїм домі, 216 Гроуд Ст., точно в 8. год. ввечір. Треба кожному вирішити свої вкладки до Союзу і до Тов., бо інакше будуть суспендовані. Не прийшли членів підлягають карі згідно до статуту. Просимо принести нових членів до Союзу і до Тов. — За уряд: І. Малік, предс.; В. Троць, кас.; Б. Малицький, секр.

НЬО ЙОРК, Н. Я. — Бр. св. Володимир, від. 130, повідомляє своїх членів, що місичні збори відбулися в суботу, 12. червня, в годині 8. ввечір, в галі парохіальній, 45-47 Говн Еве. Пасек. На порядку наради Тов. справи до пологодження. Уже прийшли чекки дивіденди від У. Н. Союзу, тому просимо членів прийти на збори і забрати свої чекки. Довгуючих членів просимо вирішити свої вкладки, бо в противній разі будуть суспендовані. — О. Боднарчук, пр.; Г. Яськів, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Збори Тов. Укр. Сп. від. 182, відбулися в неділю, 13. червня, в годині 3. пополуночі, в галі парохіальній, 45-47 Говн Еве. Пасек. На порядку наради Тов. справи до пологодження. Уже прийшли чекки дивіденди від У. Н. Союзу, тому просимо членів прийти на збори і забрати свої чекки. Довгуючих членів просимо вирішити свої вкладки, бо в противній разі будуть суспендовані. — О. Боднарчук, пр.; Г. Яськів, секр.

ДІТРОП, МІШ. — Пірничі збори Тов. Зал. Сп. відбулися в неділю, 13. червня, в годині 1. год. пополуночі, в галі У. Н. Дому при Марти улі. Обов'язком є кожного члена і членів прийти і вислухати справоздань урядників і контр. комісії, при чім кожний член буде звіт взяти свою дивіденду, бо секретар нікому не буде вислати. — За уряд: П. Кошарка, предс.; І. Саульський, кас.; М. Пристан, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Тов. Мир, від. 324, відбулися в суботу, 12. червня, в домі Укр. Громади на 23-тій і Браун, в 8:30 ввечір. Просимо всіх членів прийти на ці збори і взяти дивіденду від У. Н. Союзу. Ті, коті працюють і на зборах не можуть бути, зполити доручити вкладки касієрові П. Максимовичеві, 822 N. Judson. — О. Хорошівський, пр.; П. Максимович, кас.; М. Туркот, секр.

БРОНКС, Н. Я. — Тов. Згода, від. 210, повідомляє, що пірничі збори відбулися в суботу, 12. червня, в 8. год. ввечір, в галі від ч. 1243 Риван Аве. Просимо всіх членів прийти на означений час. — С. Завадовський, предс.; Т. Давидів, кас.; І. Франко, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Подалею до відомо членам Бр. св. Василія, від. 339, що пірничі збори відбулися в суботу, 12. червня, в год. 7. ввечір, в домі Громади, 3322 Н. Лавренс ул. На зборах контр. комісія здала звіт за минулі 6 місяців. Членів отримують дивіденду. Просимо всіх місцевих і позаміських членів прийти на збори, бо маємо багато справ до пологодження. — За уряд: І. Сорочка ет., предс.; І. Сорочка мол., кас.; А. Хромак, секр.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. — Пірничі збори Тов. ім. Івана Франка, від. 306, відбулися в суботу, 12. червня, в годині 7:30 ввечір, 1314 Розел ул. в С. Березі. Просимо членів і членів прийти на означений час і вислухати звіт за пів року. Маємо пологодити дивіденду від У. Н. Союзу. На пірничих зборах будемо приймати нових членів до Тов. і У. Н. Союзу без вступного. Це є добра нагода вступити до У. Н. Союзу і вибрати собі таку класу обов'язечень, яку собі сподобає. Не прийшли на зборах членів підлягає карі 2 дол. згідно з ухвалою. — С. Береза, предс.; І. Онуєт, кас.; А. Андрицій, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Я. — Сестр. Рож. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членів, що місичні збори відбулися в суботу, 12. червня, в галі церквоній, в годині 7. точно. Просимо членів явитися на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. Пригадуємо довгуючим, щоби прийшли на збори і вирішили свої вкладки, бо ми не будемо вислати за вас з каси. Приедуть нових членів до Союзу і Сестр. — За уряд: Катерина Олексин, предс.; Анастасія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбулися 13. червня в 2. годині, в Набожниського. Просимо членів прийти на збори на означений час. — І. Шегера, предс.; Д. Фидина, кас.; Н. Лисний, секр.

НЬО ЙОРК, Н. Я. — Запомогове Тов. „Дністер“, від. 361, повідомляє своїх членів, що пірничі збори відбулися в суботу, 12. червня, в годині 8. ввечір, в парохіальній домі, 217 Іст 6. вул. Тому, що в місичній справі не відбулися зальді недостатнього числа членів, треба нам усім звернути на це увагу, та зрозуміти вже раз, що кожного члена, який бажає товариство розвитку, є обов'язком бути на кожних зборах, бо інакше поступуванням спиною тих членів, котрі хотіли працювати але не одержують на час відповідної уваги. Є важні справи до пологодження. Є вже мели дивіденди і кожний член та членка, кому належить свої дивіденди, повинні забрати собі на цих зборах. Також будемо малий відзвіт. — За уряд: С. Ковальчук, предс.; П. Кучма, фін. секр.; М. Малетич, рек. секр.; І. Галиччи, кас.

ЧЕСТЕР, ПА. — Повідомляємо членів Тов. ім. Т. Шевченка, від. 156, що місичні збори відбулися в вівторок, 15. червня, в годині 7:30 ввечір, в домі У. Н. Громади, 701 Green St. — За уряд: В. Ковальчук.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. — Місичні збори Бр. св. Івана Христителя, від. 270, відбулися в вівторок, 15. червня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори на означений час, бо маємо важні справи до пологодження. Довгуючих членів просимо вирішити залеглі вкладки, бо в противній разі будуть суспендовані. — За уряд: М. Косовицький, предс.; С. Гріца, кас.; Н. Шіура, фін. секр.; А. Бусько, рек. секр.

АМЕРІДЖ, ПА. — Пірничі збори від. 161, відбулися в суботу, 12. червня, в годині 7. ввечір, в галі Клубу, 600 Гленвуд Еве. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до вирішення. — Andrew Julz, секр.

ГУДСОН, Н. Я. — Пірничі збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 476, відбулися в неділю, 13. червня, зарпав по Ст. Бовій, в галі парохіальній, Св.т Секонд Парішен ул. Обов'язком є кожного члена бути на цих зборах, бо маємо важні справи до вирішення. Членів отримують дивіденду, яку дав У. Н. Союз. — Уряд.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. — Тов. Дорухініна, від. 275, повідомляє своїх членів і членок, що місичні збори відбулися в неділю, 13. червня, в годині 7. ввечір, в галі церквоній при Гріні і Суєске ул. Членів повинні заплатити свої дивіденди, аби можна злати рахунок за 6 місяців. Хто з членів не заплатили буде суспендований. Фін. секр. родать чекки дивіденди від У. Н. Союзу. Є важні справи до пологодження. — За уряд: М. Гречин, предс.; Н. Манорек, кас.; М. Куріло, рек. секр.; Marcia Obuchowski, фін. секр., 130 1st Ave., New York City.

GIRL WANTED
Knowledge of bookkeeping and typewriting
NECESSARY
Ability to read Ukrainian preferred.
Apply
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
81-83 GRAND STREET
JERSEY CITY, NEW JERSEY.

ДИСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ

УВАГА
ЛІВЧАТА—ЖІНКИ
Вік 16—50
Не вимагаємо досвіду.

Фабрична праця. Накручування пресеків, цукорків і виробів до печива. Приходить приготувати почати працю сейчас. Добра платня. Постійна, легонька, чистенька і приємна праця. 6 днів на тиждень. П'ятюра-разова заплата за понад 40 годин праці. Нічна і денна шифта. Також вечірна часова праця. Голоситься негайно і питаєте на Mr. S. Walsh, 110-2

BURRY BISCUIT CORP.
925 E. Newark Ave., Elizabeth, N. J.

ПОТРІБНО ЧОЛОВІКА
до праці при висилці часопису (Mailer Wrapper). Голоситься до адміністрації „Свободи“, 81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

НЬО ЙОРК, Н. Я. — Збори 204. відділу відбулися в суботу, 12. червня, в год. 8:15 ввечір, в галі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вул. На тих зборах обов'язково мають бути прийняті всі членів, та вирішити залеглі і біжучі вкладки. Буде також роздана дивіденда від У. Н. Союзу тим членам, котрі є до неї управленій згідно до статуту. — М. Блазнак, секр.

ШЕНАНДОА, ПА. — Бр. св. Володимир, від. 98, буде мати пірничі збори 13. червня в годині 2. пополуночі в парохіальній галі, Вест Сентер ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде звіт з доходів і розходів за пів року. — За уряд: Н. Максимчук, предс.; І. Земба, кас.; І. Чорний, секр.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
і вище
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
заряджує погребам по ціні так низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАПРЯКЦА.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7861

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛФІЮ І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИК
Занимаєсь похоронами в БРОНКС, БРООКЛІН, НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2565
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 8-8577

ТАРЗАН, ч. 780. Небезпечний приказ.

Не дивлячися на тісноту в субмарині, Тарзанова сила й бова зручність дала йому скоро перевагу над залогою підводного човна.

Як вона відступила під його могутніми ударами, він схопив її капітана.

„Прокажи своєму човнови виплисти на поверхню!“ він сказав. „Тоді нас знищать, і тебе з нами!“ відповів скоро капітан.

Тарзанові руки натиснули на горло капітана. „Приказуй човнови виплисти на поверхню води!“ повторив він приказ.